

ANDRZEJ SAPKOWSKI

Kohtalon miekkä

THE WITCHER

NOITURI 2

Suomentanut Tapani Kärkkäinen

Werner Söderström Osakeyhtiö
Helsinki

INSTYTUT KSIĄŻKI

©POLAND

Instytut Książki – ©POLAND -käännösohjelma on
tukenut tämän teoksen suomentamista

Puolankielinen alkuteos
Miecz przeznaczenia

© 1993, by Andrzej SAPKOWSKI
Published by arrangement with “Agence de l’Est” Literary Agency.

Suomenkielinen laitos © Tapani Kärkkäinen ja WSOY 2011
Korjattu painos

ISBN 978-951-0-36570-0

Painettu EU:ssa

Mahdollisuuksien raja

I

”Ei se sieltä enää tule, uskokaa nyt”, näppylänaama sanoi ja nyökytteli vakuudeksi päätään. ”On mennyt jo tunti ja vartti. Mies on mennyttä.”

Raunioilla tungeksivat kaupunkilaiset katselivat vaitonaisina kivikasassa ammottavaa, osin umpeen hautautunutta mustaa aukkoa, joka vei maan alle. Keltaiseen nuttuun pukeutunut paksukainen vaihtoi jalkaa, rykäisi ja otti virttyneen biretin päästään.

”Odotetaan vielä”, hän sanoi ja pyyhkäisi hikeä harvoista kulmakarvoistaan.

”Odotetaan mitä?” näppylänaama tuhahti. ”Tuolla alhaalla luolassa on basiliski, oletteko unohtanut, oltermanni hyvä? Joka sinne menee, on tuhon oma. Moniko on siellä päättänyt päivänsä? Mitä me siis enää odottelemme?”

”Mehän sovimme odottavamme”, paksukainen murahti epävarman kuuloisesti. ”Emmekö sopineetkin?”

”Te sovitte asiasta elävän miehen kanssa, oltermanni hyvä”, sanoi näppylänaaman toveri, teurastajan nahkaessuun sonnustautunut jättiläinen. ”Nyt mies on jo vainaa, se on vissi. Alusta asti oli selvää, että hän oli menossa surman suuhun ihan niin

kuin edeltäjänsäkin. Hänhän meni sinne jopa ilman peiliä, pelkän miekan kanssa. Joka iikka tietää, että basiliskia ei käy tappaminen ilman peiliä.”

”Säästitte rahanne, herra oltermanni”, näppylänaama lisäsi. ”Enää ei ole kenelle maksaa basiliskista. Lähtekää siis kaikki koteihinne. Me otamme velhon hevosen ja tavarat, olisi sääli antaa niiden joutua hukkaan.”

”Niin juuri”, teurastaja sanoi. ”Ponteva tamma, ja satulalaukut mukavasti pullollaan. Katsotaanpa, mitä ne ovat syöneet.”

”Mitä? Mitäs te nyt?”

”Hiljaa, oltermanni. Älkää sekaantuko tai saatte kuhmun päähänne”, näppylänaama varoitti.

”Ponteva tamma”, teurastaja toisti.

”Annapa sen hevosen olla, ystävä hyvä.”

Teurastaja kääntyi hitaasti kohti tuntematonta tulijaa, joka oli ilmestynyt muurin aukosta, luolan suuaukolle kerääntyneen väkijoukon takaa.

Muukalaisella oli paksu ja kihara kastanjanruskea tukka. Yllään hänellä oli vuorillinen kauhtana ja sen päällä ruskehtava tunika sekä jalassa pitkävartiset ratsastussappaat. Asetta hän ei kantanut.

”Tule pois sen hevosen luota”, mies toisti myrkyllisesti hymyillen. ”Mitäs tämä tällainen oikein on? Toisen hevonen, toisen satulalaukut, toisen omaisuus, ja sinä isket niihin rähmäiset silmäsi ja alat ojennella kapisia käsiäsi? Onko tuossa nyt laitaa?”

Näppylänaama työnsi kätensä hitaasti takinrinnuksesta sisään ja vilkaisi teurastajaa. Tämä nyökäytti päätään ensin hänelle ja sitten väkijoukon suuntaan, josta oli astunut esiin kaksi rotevaa, siilitukkaista miestä. Kummallakin oli kädessään patukat, jollaisia käytetään teurastamoissa eläinten vaientamiseen.

”Kuka te olette meille sanomaan, mikä sopii ja mikä ei?” kysyi näppylänaama käsi edelleen takin sisällä.

”Se ei sinulle kuulu, ystävä hyvä.”

”Ette kanna asetta.”

”Näin on, en kanna”, muukalainen sanoi ja hymyili entistäkin myrkyllisemmin.

”Paha juttu”, sanoi näppylänaama ja veti takin sisältä kätensä ja pitkän puukon. ”Tosi paha juttu, että ette kanna asetta.”

Teurastajakin veti puukon esiin; se oli pitkä kuin sapelipistin. Siilitukat astuivat eteenpäin ja kohottivat pamppunsa.

”Minun ei tarvitse kantaa asetta”, muukalainen sanoi eikä hievahtanutkaan. ”Aseeni tulee perässäni.”

Raunioiden takaa tuli kaksi nuorta naista pehmeästi mutta määrätietoisesti askeltaen. Väkijoukko teki välittömästi tietä heille, vetäytyi taaksepäin ja alkoi harveta.

Tytöt hymyilivät silmät sirrillään niin että hampaat välkehtivät; suupielistä kulki korvia kohti leveät, sinertävät tatuoinnit. Lihakset värähtelivät lanteilta roikkuvien ilveksennahkojen lomitse pilkistävässä vahvoissa reisissä sekä paljaissa, pyöreissä käsivarsissa, jotka päättyivät rengaspanssarista tehtyihin hansikkaisiin. Niin ikään rengaspanssarilla verhottujen harteiden yläpuolella heilui sapelien kädensijat.

Näppylänaama koukisti polvensa hitaasti, hyvin hitaasti, ja päästi puukkonsa tippumaan maahan.

Raunioissa ammottavasta aukosta kantautui kivien kopinaa ja rasahtelua, minkä jälkeen pimeydestä työntyi esiin kaksi kättä, jotka tarrautuivat muurin lohkeilleeseen reunaan. Käsien jälkeen tulivat esiin pää, jonka valkeat hiukset olivat peittyneet tiilipölyyn, kalpeat kasvot ja olan yli esiin pistävä miekan kädensija. Väkijoukko kohahti.

Valkotukkainen mies kumartui ja kampesi aukosta ylös oudon rohjakkeen, jonkin kummallisen muotoisen, pölyyn ja vereen tuhriintuneen ruumiin. Mies piteli otusta sen pitkästä, liskomaisesta hännästä ja heitti sen sitten sanaakaan sanomatta oltermannin jalkojen juureen. Oltermanni hypähti taaksepäin niin että törmäsi sortuneeseen muurinpätkään ja jäi sitten

tuijottamaan olion käyrää linnunnokkaa, kalvomaisia siipiä ja suomujen peittämistä jalkateristä töröttäviä sirppimäisiä kynsiä. Pulleaa kaulaa, joka oli joskus ollut kirkkaanpunainen mutta oli nyt ruosteenruskea. Lasimaisia, syvälle painuneita silmiä.

”Tässä on basiliskinne”, valkotukka sanoi ja pudisteli tomua housuistaan. ”Niin kuin oli sovittu. Ottaisin nyt ne kaksisataa lintaa, jos vain sopii. Hyväkuntoisina, kiitos, ei kovin järsityinä. Varoitin jo nyt, että tulen tarkistamaan niiden kunnon.”

Oltermanni avasi kädet tärysten rahamassin. Valkotukka katse li ympärilleen, ja hänen katseensa pysähtyi hetkeksi näppylänaamaan ja tämän jalkojen juuressa lojuvaan puukkoon. Hän katsoi ruskeatunikaista miestä ja ilveksennahkatyttöjä.

”Tavallinen meininki siis”, hän sanoi ja otti pussukan oltermannin kädestä. ”Minä panen henkeni alttiiksi jostain mitättömästä rahasummasta, ja sillä aikaa te käytte käsiksi tavaroihini. Teikäläiset eivät muutu koskaan, rutto vieköön.”

”Mihinkään ei ole kajottu”, teurastaja mutisi ja astui pari askelta taaksepäin. Pamppumiehet olivat jo aiemmin sulautuneet väkijoukkoon. ”Tavaranne ovat koskemattomia, arvon herra.”

”Se on ilo kuulla”, valkotukka sanoi ja hymyili. Väkijoukko alkoi nopeasti hajaantua nähdessään hymyn, joka aukesi kalpeille kasvoille kuin haava. ”Siksi sinäkin, veliseni, säilyt koskemattomana. Saat mennä kaikessa rauhassa. Mutta menekin nopeasti.”

Näppylänaama oli aikeissa hänkin astua pari askelta taaksepäin. Nopeasti kalvenneella naamalla näppylät näkyivät nyt entistä rumemmin.

”Hei, odotas”, sanoi ruskeaan tunikaan pukeutunut mies. ”Unohdit jotakin.”

”Mitä... arvon herra?”

”Otit puukon esille minua varten.”

Tytöistä pidempi, joka seisoi jalat harallaan, keinahti äkkiä ja kiersi lanteitaan. Jostakin ilmaantunut sapeli vihelsi napakas-

ti ilmassa. Näppylänaaman pää lensi ensin ylös ilmaan ja sitten kaaressa aukkoon, joka ammotti maassa. Ruumis rojahti tiilimurskan sekaan jäykkänä ja raskaana kuin kaadettu puu. Väkijoukko huusi yhtenä miehenä. Toinen tytöistä piteli kättään miekan kahvalla ja kääntyi ketterästi turvaamaan selustaa. Turhaan. Ihmiset kompuroivat ja kaatuilivat raunioilla ja pinkoivat kaupunkia kohti minkä jaloistaan pääsivät. Etunenässä harppoi kunnioitettavan pitkin loikin oltermanni, ja vain parin sylen verran perässä paineli teurastajanroikale.

”Tyylipuhdas isku”, kommentoi valkotukka kylmästi samalla varjostaen silmiään mustan käsineen verhoamalla kädellä. ”Tyylipuhdas zerrikaanisapelin isku. Syvä kumarrus vapaiden taistelijattarien taidolle ja kauneudelle. Olen Geralt Rivialainen.”

”Minä taas olen Borch, mutta kutsuvat minua Kolmeksi naakaksi”, sanoi ruskeatunikainen mies ja osoitti rinnuksessaan olevaa haalistunutta vaakunaa, joka esitti kolmea mustaa, yksivärisellä kentällä olevaa lintua. ”Ja nuo ovat minun tyttöni, Tea ja Vea. Kutsun heitä niin, sillä heidän oikeita nimiä sanoessaan voi purra kieltänsä irti. He ovat kummatkin zerrikaaneja, kuten oikein päättelit.”

”Taitaa olla heidän ansiotaan, että minulla on vielä hevon ja matkatavarat. Kiitos, taistelijattaret. Ja kiitos myös teille, herra Borch.”

”Kolme naakkaa. Ja jätä herroittelu sikseen. Pidätteleekö jokin sinua tässä kaupungissa, Geralt Rivialainen?”

”Päinvastoin.”

”Loistavaa. Minulla on ehdotus. Tässä lähistöllä eräässä tienhaarassa, jokisatamaan vievän tien varressa, on kestikievari nimeltä Mietteliäs lohikäärme. Paikan keittiö on vailla vertaa koko seudulla. Olen menossa sinne eineelle ja yöpymään. Olisi hauskaa, jos haluaisit liittyä seuraani.”

Valkotukka kääntyi poispäin hevosestaan, katsahti muukalaista silmiin ja sanoi:

”Borch hyvä, en halua että välillemme jää mitään epäselvää. Olen noituri.”

”Päättelin niin. Mutta sanoit sen aivan kuin olisit sanonut: ’Olen spitaalinen.’”

”On sellaisia, jotka ovat mielummin spitaalisten kuin noiturin seurassa”, Geralt sanoi hitaasti.

”On sellaisiakin, jotka ovat mielummin lampaiden kuin tyttöjen kanssa”, Kolme naakkaa nauroi. ”No, heitä ei voi kuin sääliä, kumpiakin. Toistan ehdotukseni.”

Geralt veti käsineen kädestään ja puristi kättä, joka oli ojennettu häntä kohti.

”Otan kutsun vastaan ja iloitsen uudesta tuttavuudesta.”

”Lähdetään sitten matkaan, minun on jo karmiva nälkä.”

II

Kievarinpitäjä pyyhki kuhmuraisten pöydän rätillä, kumarsi ja hymyili. Häneltä puuttui kaksi etuhammasta.

”No niin”, Kolme naakkaa sanoi ja silmäili hetken aikaa nokista kattoa ja sen alla ilottelevia hämähäkkejä. ”Ensin... Ensin olutta. Tuo kokonainen tynnöri niin ei tarvitse kahta kertaa juosta. Ja oluen painikkeeksi... Mitä ehdottaisit oluen painikkeeksi, ystävä hyvä?”

”Juustoa?” sanoi kievarinpitäjä epävarmasti.

”Ei”, Borch totesi irvistäen. ”Juusto tulee jälkiruoaksi. Oluen kanssa haluamme jotakin hapanta ja väkevää.”

”Palveluksessanne”, kievarinpitäjä sanoi hymyillen entistä leveämmin. Häneltä puuttui enemmänkin kuin kaksi etuhammasta. ”Pikkuankeriaita ja valkosipulia öljyssä ja etikassa tai sitten marinoituja vihreitä paprikoita...”

”Kelpaa. Sekä että. Ja sitten keittoa, sitä samaa mitä kerran aikaisemmin söin, siinä uiskenteli erilaisia simpukoita, kaloja ja kaikenlaista muuta maukasta moskaa.”

”Tukkijätkän keitto?”

”Sitä niin. Sitten karitsanpaistia sipulin kera. Ja sitten viisi tusinaa rapuja. Tilliä kattilaan niin paljon kuin mahtuu. Sen jälkeen vuohenjuustoa ja salaattia. Sitten katsotaan.”

”Palveluksessanne. Kaikilleko? Siis neljä kertaa tuo kaikki?”

Zerrikaaneista pidempi kiersi kieltävästi päättään ja taputteli merkitsevästi uumiaan, joita ihonmyötäinen pellavapaita verhosi.

”Unohdin”, Kolme naakkaa murahti Geraltille. ”Tytöt tarkkaavat linjojaan. Arvon isäntä, karitsapaisti vain meille kahdelle. Tuo olut saman tien, ankeriaitten kanssa. Loput tuo vähän myöhemmin, niin etteivät jäähdy. Emme tulleet tänne ahmiin vaan viettämään sivistyneesti aikaa keskustelun parissa.”

”Ymmärrän”, sanoi kievarinpitäjä ja kumarsi vielä kerran.

”Tarkkanäköisyys on tärkeä ominaisuus ammatissasi. Ojennapas kätesi, ystävä hyvä.”

Kultarahat kilahtelivat. Kievarinpitäjän suu lokahti niin ammolleen kuin mahdollista.

”Tämä ei ole etumaksu”, Kolme naakkaa ilmoitti. ”Tämä on juomarahaa. Kiiruhda nyt keittiöön, ystävä hyvä.”

Ruokailusopessa oli lämmin. Geralt höllensi vyötään, riisui kauhtanan ja kääri paidanhihansa.

”Huomaan ettet kärsi pikkurahan puutteesta”, hän sanoi. ”Elätkö ritarisäädyn erioikeuksista?”

”Osittain”, Kolme naakkaa hymähti menemättä yksityiskohtiin.

He suoriutuivat nopeasti ankeriaista ja neljännestynnyristä olutta. Zerrikaaneillekin olut maistui, he muuttuivat silmin nähden hilpeämmiksi ja alkoivat kuiskutella jotakin keskenään. Vea, tytöistä pidempi, alkoi yhtäkkiä hohottaa.

”Puhuvatko tytöt yhteiskieltä?” kysyi Geralt hiljaa katsellen tyttöjä samalla syrjäkarein.

”Heikosti. Eivätkä he ole muutenkaan kovin puheliaita. Ja se on pelkästään hyvä asia. Maistuuko keitto?”

”Mhhh.”

”Otetaanpas maljat.”

”Mhhh.”

”Kuulepas Geralt”, sanoi Kolme naakkaa, laski lusikan pöydälle ja röyhtäisi hienostuneesti. ”Palatkaamme hetkeksi keskusteluun, jonka aloitimme tien päällä. Ymmärsin, että noiturina sinä kuljet maata ristiin rastiin, ja kun matkan varteen satuu joku hirviö, tapat sen. Ja sinulle maksetaan siitä. Siihenkö perustuu noiturin ammatti?”

”Suurin piirtein.”

”Sattuuko sellaista, että sinut varta vasten pyydetään jonnekin? Sanotaan vaikka erikoistilauksena. Mitä silloin teet, menet ja teet työtä käskettyä vai?”

”Se riippuu siitä, kuka kutsuu ja mitä varten.”

”Ja mistä hinnasta?”

”Sekin vaikuttaa”, noituri sanoi ja kohautti harteitaan. ”Kaikki kallistuu ja elää pitää, kuten eräs tuttu velhorouva tapaa sanoa.”

”Melkoisen valikoiva lähestymistapa, mutta käytännöllinen, sanoisin. Mutta kaiken takanahan on jokin idea, eikö? Järjestyksen voimien ja Kaaoksen voimien kamppailu, kuten eräs tuttu velhoherra tapaa sanoa. Kuvittelisin, että sinulla on kutsumus, haluat puolustaa ihmisiä Pahalta, aina ja kaikkialla. Ilman erottelua. Seisot selkeästi paaluvarustuksen tietyllä puolella.”

”Järjestyksen ja Kaaoksen voimat... Kovin ylväitä sanoja. Haluat välttämättä sijoittaa minut paaluvarustuksen toiselle puolelle kamppailussa, jonka yleensä katsotaan olevan ikuisen, joka alkoi kauan ennen meitä ja jatkuu sittenkin, kun meistä on aika jo kauan sitten jättänyt. Kummalla puolella seisoo seppä, joka takoo hevosenkenkiä? Entäpä kievarinpitäjämme, joka paistivadin kanssa juoksee juuri tännepäin? Mikä mielestäsi määrittelee Kaaoksen ja Järjestyksen rajan?”

”Hyvin yksinkertaista”, Kolme naakkaa sanoi ja napitti noituria suoraan silmiin. ”Se, mitä Kaaos edustaa, on uhka, se on

aggressiivinen osapuoli. Järjestys taas on uhanalainen osapuoli, se jota tarvitsee puolustaa. Joka tarvitsee puolustajaa. Mutta juodaan me. Ja käydään käsiksi karitsaan.”

”Oikein.”

Linjoistaan huolehtivat zerrikaanitytöt pitivät taukoa syömisestä ja aikansa kuluksi joivat entistäkin vauhdikkaammin. Vea kumartui toverinsa olkaa vasten ja kuiskasi taas jotakin; hänen palmikkonsa hipaisi pöytää. Tea, kaksikon lyhyempi puolisko, nauroi kovaan ääneen ja iloisena siristi tatuoituja silmäluomiaan.

”Niin”, Borch sanoi kalvaen samalla luuta. ”Jatketaan keskustelua, jos sopii. Ymmärsin, että et pidä siitä jos sinut koetaan panna jommankumman Voiman puolelle. Sinä vain harjoitat ammattiasi.”

”Niin teen.”

”Mutta et pääse irti Kaaoksen ja Järjestyksen konfliktista. Et ole seppä, vaikka sellaiseen itseäsi vertasitkin. Näin, miten teet työtäsi. Menet raunioituneeseen kellariin ja kannat sieltä ulos hakkelukseksi pistellyn basiliskin. Ystävä hyvä, hevostenkengien takomisen ja basiliskien tappamisen välillä on tietty ero. Sanoit että jos palkkio on hyvä, olet valmis matkustamaan maan ääriin ja nirhimään sinulle osoitetun otuksen. Sanotaan vaikka, että jossain riehuu julma lohikäärme...”

”Huono esimerkki”, Geralt keskeytti. ”Huomaatko, esimerkiksi menee heti metsään? Minä nimittäin en tapa lohikäärmeitä, vaikka ne Kaaosta edustavatkin.”

”Kuinka niin?” Kolme naakkaa nuoli sormiaan. ”Johan nyt jotakin! Kaikista hirviöistä lohikäärme on varmaan inhottavin, julmin ja armottomin. Matelijoista se on iljettävin. Se käy ihmisten kimppuun, syöksee tulta ja kaappaa niitä, no, neitsyitä. Siitä tiedetään monta tarinaa. Ei voi pitää paikkansa, etteikö sinun, noiturin, kontollasi olisi muutama lohikäärmekin.”

”En metsästä lohikäärmeitä”, Geralt sanoi kuivasti. ”Haarukkahäntiä kyllä. Ja luiskiloita. Ja lentolouhia. Mutta en oikeita

lohikäärmeitä, en vihreitä, en mustia enkä punaisia. Paina se mieleesi.”

”Onpa yllättävää”, Kolme naakkaa sanoi. ”No hyvä, painoin mieleeni. Ja annetaanpa muutenkin lohikäärmeiden hetken aikaa olla, horisontissa nimittäin kajastaa jotain punaista – ellen erehdy, ne taitavat olla rapumme. Otetaanpas taas!”

Kuului rusahtelua, kun Kolme naakkaa ja Geralt alkoivat murtaa punaisia ravunkuoria hampaillaan, minkä jälkeen he imivät valkoisen lihan suuhunsa. Suolavesi kirvelsi ihoa valuessaan ranteille. Borch kaatoi olutta, ja kuuppa raapi jo tynnyrin pohjaa. Zerrikaanitytöt muuttuivat alati hilpeämmiksi, silmäilivät kapakkaa ja hymyilivät pahaenteisesti; noituri oli varma, että he etsivät aihetta mekkalaan. Kolme naakkaakin pani asian kaikeksi merkille, sillä yhtäkkiä hän heristi pyrstöstä pitelemäänsä rapua tyttöjen suuntaan. Nämä hihittivät, ja Tea suipisti suutaan ja iski silmää – tatuoitujen kasvojen kanssa silmäniskusta syntyi kaamea vaikutelma.

”Kuin kaksi villikissaa”, Kolme naakkaa murahti Geraltille. ”Niiden kanssa on paras pitää silmänsä auki. Viuh vaan niin yhtäkkiä on suolet lattialla. Mutta he ovat joka pennin väärtti. Tietäisitpä, mitä kaikkea he osaavat...”

”Tiedän”, Geralt nyökkäsi. ”Parempaa henkivartiostoa on vaikea löytää. Zerrikaanit ovat synnynnäisiä satureita, heidät on pienestä pitäen koulutettu taistelemaan.”

”En tarkoittanut sitä.” Borch sylkäisi lattialle ravunsaksen. ”Tarkoitin sitä, mitä kaikkea he osaavat sängyssä.”

Geralt vilkaisi tyttöjä pelonsekaisesti. Nämä hymyilivät. Veajensi lähes huomaamattomasti kätensä vädille. Hän puri ravunkuoren auki niin että rusahti samalla kun katseli noituria silmät puoliummessa. Huulet kiilsivät suolavedestä. Kolme naakkaa röyhtäisi kuuluvasti.

”Sinä siis, Geralt, et metsästä lohikäärmeitä, et sen paremmin vihreitä kuin muunkaan värisiä”, hän sanoi. ”Painoin sen mielee-

ni. Mutta jos saan kysyä, niin miksi juuri näitä kolmea väriä?”

”Neljää, jos ollaan tarkkoja.”

”Puhuit kolmesta.”

”Lohikäärmeet kiinnostavat sinua. Onko siihen jokin erityinen syy?”

”Ei. Olen vain utelias.”

”Ahaa. Varsinaisten lohikäärmeiden katsotaan yleensä olevan jotakuta näistä kolmesta väristä, mutta määritelmä ei ole täsmällinen. Vihreät eli tavallisimmat lohikäärmeet ovat oikeastaan harmahtavia, aivan kuin tavalliset luiskilot. Punaiset ovat tosiasiassa punertavia tai tiilenpunaisia. Isoja, tummanruskeita lohikäärmeitä kuvaillaan yleensä mustiksi. Harvinaisimpia ovat valkoiset lohikäärmeet, sellaista en ole koskaan nähnyt. Ne elelevät kaukana pohjoisessa. Kuulemma.”

”Kiinnostavaa. Tiedätkö, millaisista lohikäärmeistä minä myös olen kuullut?”

”Tiedän”, Geralt sanoi ja otti kulauksen olutta. ”Samoista, joista minäkin olen kuullut. Kultaisista. Sellaisia ei olekaan.”

”Millä perusteella väität noin? Siksikö, että et ole koskaan itse nähnyt sellaista? Sanoit ettet ole nähnyt valkoistakaan.”

”Se ei ole asian ydin. Merten takana, Ofriissa ja Zangwebarisissa, on mustaraitaisia valkoisia hevosia. Niitäkään en ole koskaan nähnyt, mutta tiedän että niitä on. Mutta kultainen lohikäärme on satuolento. Se on legendaa. Aivan kuin sanotaan vaikka feenikslintu. Feeniksejä ja kultaisia lohikäärmeitä ei ole olemassa.”

Vea nojasi kyynärpäihinsä ja katseli GERALTIA kiinnostuneena.

”Varmaan tiedät, mitä puhut, olethan noituri”, Borch sanoi ja ammensi olutta tynnyristä. ”Itse kuitenkin ajattelen, että jokainen myytti ja legenda on lähtöisin jostakin. Niissä piilee jotakin.”

”Piilee kyllä”, Geralt vahvisti. ”Useimmiten jokin haavekuva, halu tai kaipaus. Usko mahdollisuuksien rajattomuuteen. Ja toisinaan sattuma.”

”Niinpä niin, sattuma. Entäpä jos joskus on ollut olemassa kultainen lohikäärme, jonkinlainen ainutkertainen mutaatio?”

”Jos on ollut, niin se on kohdannut saman kohtalon kuin kaikki muutkin mutantit”, noituri sanoi ja käänsi päätään. ”Se on ollut liian erilainen selviytyäkseen hengissä.”

”Haa”, Kolme naakkaa innostui. ”Kiistät siis luonnonlait. Velhotuttuni tapasi sanoa, että luonnossa jokaisesta olennosta jää jälki, se jää elämään tavalla tai toisella. Yhden loppu on toisen alku. Mahdollisuuksilla ei ole rajoja – tai ainakaan luonto ei tunne sellaisia.”

”Aikamoinen optimisti tämä velhotuttavasi. Yhtä asiaa hän ei kuitenkaan ottanut huomioon: luonnon tekemän virheen mahdollisuutta. Tai virhettä, jonka luonnon kanssa leikittelleet ovat tehneet. Jos kultaisia lohikäärmeitä tai muita vastaavia mutantteja on ollut olemassa, niillä ei ole ollut mitään mahdollisuuksia säilyä hengissä. Esteenä sille on nimittäin ollut eräs hyvin luonnollinen mahdollisuuksien raja.”

”Mikäs se sellainen on?”

”Mutantit...” Geraltin leukalihakset supistelivat rajusti. ”Mutantit ovat hedelmättömiä, Borch hyvä. Sellainen, joka ei kykene elämään luonnossa, voi elää vain legendoissa. Vain legendoissa ja myyteissä ei mahdollisuuksilla ole rajoja.”

Kolme naakkaa ei sanonut mitään. Geralt vilkaisi tyttöjä ja näki heidän ilmeensä äkisti vakavoituneen. Veä kumartui yllättäen häntä kohti ja nosti kovan, lihaksikkaan käsivartensa Geraltin kaulalle. Geralt tunsi poskellaan oluen kostuttamat tytönhuulet.

”Työt tykkäävät sinusta”, Kolme naakkaa totesi hitaasti. ”He toden totta tykkäävät sinusta.”

”Mitäs kummaa siinä on?” noituri kysyi surumielisesti hymyillen.

”Ei mitään. Mutta sen kunniaksi tarvitaan ryyppy. Isäntä! Toinen tynnyrillinen!”

”Älä nyt innostu. Kannullinen korkeintaan.”

”Kaksi kannullista!” karjahti Kolme naakkaa. ”Tea, minun pitää poistua hetkeksi.”

Zerrikaanityttö nousi, otti sapelinsa penkiltä ja loi saliin kaihoisan silmäyksen. Vaikka noituri huomasi muutaman silmäparin kiiluvan ilkeästi nähdessään Kolmen naakan pullean rahapussin, kukaan ei jostain syystä lähtenyt seuraamaan kun tämä hiukkasen horjuen lähti kävelemään pihalle vievää ulko-ovea kohti. Tea kohautti harteitaan ja lähti työnantajansa perään.

”Mikä sinun nimesi oikeasti on?” Geralt kysyi pöydän ääreen jääneeltä zerrikaanilta. Vea väläytti valkeita hampaitaan. Hänen paitansa oli nyöritetty auki, lähes mahdollisuuksien rajoille. Noituri ei epäillyt, etteikö nyörejä olisi höllätty salin provosoimiseksi.

”Alveaenerle.”

”Kaunis nimi.”

Noituri oli varma, että zerrikaani panisi suunsa suppuun ja murahtaisi hänelle. Hän ei erehtynyt.

”Vea?”

”Hmm?”

”Miksi olette Borchin matkassa? Tuollaiset vapaat taistelijattaret? Osaatko sanoa?”

”Hmm.”

”Hmm, mitä?”

”Hän on...” Zerrikaani rypisti otsaansa etsiessään sanoja. ”Hän on... Kaikkein... Kaikkein kaunein.”

Noituri nyökkäsi. Ei ollut ensimmäinen kerta kun perusteet, joilla naiset arvioivat miehen viehätysvoimaa, jäivät hänelle arvoitukseksi.

Kolme naakkaa rymisteli takaisiin ruokailusyvennykseen pannen samalla kiinni housujensa ylimpiä nappeja ja antaen kovaan ääneen käskyjä kievarinpitäjälle. Tea tuli pari askelta hänen perässään kyllästynyttä teeskennellen ja loi silmäyksiä kapak-

kaan; kauppiaat ja tukkijätkät välttelivät visusti hänen katsetaan. Vea imeskeli rapuja ja loi noituriin merkitseviä silmäyksiä.

”Tilasin vielä annokset ankeriaita, tällä kertaa paistettuja”, sanoi Kolme naakkaa ja istua rojahti tuolille niin että auki jääneen vyön solki helähteli. ”Rapujen syönti kävi voimille ja tuli ikään kuin taas nälkä. Lisäksi järjestin sinullekin yösijan, Geralt. Ei ole mitään järkeä siinä, että lähtisit vielä yön selkään. Nyt pidetään hauskaa. Terveydexsenne, tytöt!”

”*Vessekheal!*” sanoi Vea ja kohotti mukiaan. Tea murahti ja venytteli – toisin kuin Geralt odotti, tytön viehko rintavarustus ei repinytkään paitaa auki.

”Pidetään hauskaa”, toisti Kolme naakkaa, kurottautui pöydän yli ja läpsäytti Teaa takapuoleen. ”Pidetään hauskaa, noituri. Isäntä hoi! Tulepas itse tänne!”

Kievarinpitäjä kiiruhti liukkaasti paikalle pyyhkien käsiä esiinaansa.

”Löytyykö talosta paljua? Sellaista pyykkäämiseen tarkoitettua, vankkaa ja isoa?”

”Miten iso sen pitäisi olla?”

”Neljän hengen.”

”Neljän...?” Kievarinpitäjän suu lokahti auki.

”Neljän”, Kolme naakkaa vahvisti ja veti taskustaan täyden rahapussin.

”Löytyy kyllä”, kievarinpitäjä sanoi ja lipaisi huultaan.

”Hienoa”, Borch nauroi. ”Käske viedä se yläkertaan, minun huoneeseeni, ja täyttää kuumalla vedellä. Ja sukkelaan, ystävä hyvä. Ja käske viedä myös kolme kannullista olutta.”

Zerrikaanit hihittivät ja murahtelivat yhtä aikaa.

”Kumman haluat?” Kolme naakkaa kysyi. ”No, Geralt?”

Noituri raapi takaraivoaan.

”Tiedän, valinta on vaikea”, Kolme naakkaa sanoi ymmärtäväisesti. ”Itsenikin on joskus vaikea päättää. Hyvä on, päätetään asia paljussa. Tytöt hei! Auttakaapas minut rappusiin!”

III

Sillalla oli tiesulku. Tien katkaisi pitkä, jyrävä puomi, joka lepäsi puisten pukkien varassa. Sen edessä ja takana seisoi hilparimiehiä niitein koristelluissa nahkatakeissa ja piikikkäät huput päässään. Tiesulun päällä hulmusi laiskasti purppuranpunainen viiri, jossa oli hopeinen griippi.

”Mitäs pirua tämä on?” Kolme naakkaa ihmetteli ja ratsasti hevosella lähemmäs. ”Eikö tästä pääse?”

”Löytyykö lupakirjaa?” kysyi lähin hilparimies ottamatta suusta tikkua, jota oli järsimässä joko nälkänsä tai aikaa tapakseen.

”Mitä ihmeen lupakirjaa? Ruttoko täällä raivoaa, vai sota? Kenen käskystä tie on suljettu?”

”Kuningas Niedamirin, Caingornin valtiaan”, sanoi vartiomies, siirsi tikun toiseen suupieleensä ja osoitti viiriä. ”Ilman lupakirjaa ei ole pääsyä vuorille.”

”Mitä typeryyttä”, Geralt sanoi väsyneellä äänellä. ”Eivät-hän nämä ole Caingornin vaan Kaljunummen maita. Kaljunummi, ei Caingorn, kerää tullit Braajoen silloilla. Mitä Niedamirilla on tässä tekemistä?”

”Älkää minulta kysykö”, vartiomies sanoi ja sylkäisi tikun suustaan. ”Ei kuulu minulle. Minun tehtäväni on tarkastaa lupakirjat. Jos haluatte, voitte puhua kymmenenpäämiehelle.”

”Missäs hän on?”

”Tuolla se lämmittelee auringossa, tullimiehen talon takana”, hilparimies sanoi; hän ei katsonut Geraltiin vaan zerrikaanityttöjen paljaisiin reisiin. Tytöt venyttelivät laiskasti satulassa.

Tullimiehen talon takana, kuivan pöllikasan päällä, istui vartiomies ja piirteli hilparinvarren päällä maahan kuvaa naisesta tai oikeastaan tämän erästä ruumiinosasta katsottuna sangen kiinnostavasta näkökulmasta. Hänen vieressään lojui puoliksi

makuuasennossa ja hattu silmillään hoikka mies, joka näppäili hiljakseen luuttunsa kieliä. Hänen hassua, luumunväristä hattuaan koristi hopeinen solki ja pitkä, hermostuneesti värähtelevä haikaransulka.

Geralt tunsi hatun ja sulat. Ne olivat kuulut niin hoveissa, kastelleissa, majataloissa, kapakoissa kuin ilotaloissakin, kaikkialla aina Buinasta Jarugaan asti. Ja varsinkin ilotaloissa.

”Valvatti!”

”Noituri-Geralt!”

Otsalle työnnetyn hatun alta katsoivat iloiset, kirkkaansiniset silmät. ”Johan nyt! Sinäkin täällä? Ei sinulla satu olemaan lupakirjaa?”

”Miksi kaikki jauhavat jostain lupakirjasta?” noituri kysyi ja hyppäsi satulasta. ”Mitä täällä oikein on tekeillä, Valvatti? Ollisimme halunneet päästä Braan toiselle rannalle, minä ja tämä ritari tässä, Borch Kolme naakkaa, ja seurueemme. Mutta kävi ilmi, että emme pääsekään.”

”Enkä minä”, Valvatti sanoi, nousi seisomaan, otti hatun päästään ja kumarsi zerrikaaneille liioitellun juhlallisesti. ”Minuakaan ei päästetä toiselle rannalle. Minua, Valvattia, minstreleistä ja runoilijoista kuuluisinta tuhannen peninkulman säteellä ei päästä yli tämä kymmenenpäämies tässä, vaikka hänkin on taiteilija, kuten näette.”

”Kukaan ei pääse ilman lupakirjaa”, kymmenenpäämies totesi synkästi ja teki sitten piirrokseensa viimeisen silauksen kuopaisemalla hiekkaa puisen hilparinvarren päällä.

”No, ei tarvitsekaan”, noituri sanoi. ”Mennään vasenta rantaa pitkin. Hengforsiin on sitä kautta pidempi matka, mutta jos on pakko niin on pakko.”

”Hengforsiin?” bardi ihmetteli. ”Etkö sinä olekaan Niedamirin ja lohikäärmeen perässä?”

”Minkä lohikäärmeen?” sanoi Kolme naakkaa kiinnostuneena.

”Ettekö tiedä? Ihan oikeasti? No, minun pitää siis kertoa koko juttu, hyvät herrat. Joudun joka tapauksessa odottamaan että tulisi joku, jolla on lupakirja, joka tuntee minut ja ottaa mukaansa. Istukaa alas.”

”Hetkinen”, sanoi Kolme naakkaa. ”Aurinko on kolmen vartin päässä lakipisteestään ja suutani kuivaa ihan vimmatusti. Emme kai me rupea juttusille kuivin suin? Tea ja Veä, karaiskaapa takaisin kaupunkiin ja ostakaa tynnöri.”

”Minä kuulkaa pidän teistä, herra...”

”Borch. Eli Kolme naakkaa.”

”Minä olen Valvatti, eli Verraton. Niin ainakin eräät tyttöset sanovat.”

”Ala nyt kertoa, Valvatti”, noituri kärtti. ”Emme halua jököttää tässä iltaan asti.”

Bardi tarttui sormillaan luutun kaulaan ja lyödä kumautti lujasti kieliin.

”Kuinka haluatte, runomuodossa vai vapaasti?”

”Vapaasti.”

”Kaikin mokomin.” Valvatti ei laskenut luuttua kädestään. ”Kuulkaa siis, arvon herrat, mitä tapahtui viikko sitten erään Kaljunummen nimeä kantavan vapaakaupungin tietämissä. Kas, oli varhainen aamu, ja nouseva aurinko oli hädin tuskin ehättänyt punata usvaverhot niittyjen yllä...”

”Piti olla vapaasti”, Geralt muistutti.

”Eikö muka ollut? No hyvä on. Ymmärrän. Lyhyesti, ilman kielikuvia. Kaljunummen lähistöllä olevalle laitumelle laskeutui lohikäärme.”

”Ääh”, sanoi noituri. ”Jotenkin ei tunnu todennäköiseltä. Näillä seuduilla ei ole nähty lohikäärmeitä vuosikausiin. Ettei vain olisi ollut tavallinen luiskilo? Ne ovat joskus yhtä isoja kuin...”

”Älä loukkaa minua, noituri. Tiedän mistä puhun. Näin otuksen omin silmin. Olin sattumalta Kaljunummen markki-

noilla ja näin kaiken omin silmin. Balladi on jo valmis, mutta ette halunneet...”

”Kerro nyt. Oliko se isokin?”

”Kolme hevosenmittaa. Sään kohdalta ei hevosta korkeampi mutta paljon paksumpi. Väri hiekanharmaa.”

”Siis vihreä.”

”Niin. Se lennähti siihen äkkiarvaamatta ja kävi suoraa päätä lammaslauman kimppuun, ajoi paimenet pakoon, murjoi tusinan lammasta, söi niistä neljä ja lensi tiehensä.”

”Lensi tiehensä...” Geralt sanoi päättään nyökytellen. ”Siinäkö kaikki?”

”Ei. Sillä seuraavana aamuna se tuli uudestaan, tällä kertaa lähemmäs kaupunkia. Se sukelsi pyykkäriakkojen kimppuun Braan rannassa. Jo tuli akkoihin vauhtia! En ole eläissäni nauranut yhtä makeasti. Lohikäärme teki kaksi kierrosta Kaljunummen yläpuolella, lensi laitumelle ja kävi taas lampaiden kimppuun. Siitä vasta meteli ja mekkala alkoi, ensimmäisellä kerralla ei kukaan ollut nimittäin uskonut paimenia. Pormestari hälyytti kaupunginvartioston ja killat, mutta ennen kuin ne olivat ehtineet järjestäytyä, kansa oli ottanut aloitteen omiin käsiinsä ja hoitanut pedon pois päiviltä.”

”Miten?”

”Kiinnostavan kansanomaisella tavalla. Paikallinen suutarimestari, Vuohipökki nimeltään, keksi konstin matelijaa vastaan. Lammas tapettiin ja tungettiin täyteen jouluruusua, myrkkyykoisoa, hukanputkea, rikkiä ja suutarinpikeä. Varmuuden varalle paikallinen apteekkari kaatoi sisään vielä kaksi tuoppia mikstuuraansa, jota käytettiin paiseiden hoitoon, ja Kreven temppelin pappi luki rukouksia raadon äärellä. Näin valmisteltu lampaanraato pantiin sitten paalunnokkaan laitumen keskelle. Kukaan ei tosin uskonut, että peto saataisiin ansaan tällä peninkulman päähän löyhkäävällä syötillä, mutta se, mitä tuleman piti, ylitti kaikki odotukset. Matelija nimittäin